

<https://doi.org/10.31861/mediaforum.2024.15.304-319>

УДК: 004.8:327

© Іванна Макух-Федоркова¹

© Дар'я Мікіцел²

ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОСВІД

У статті висвітлюється правове регулювання розвитку штучного інтелекту (ШІ) у Європейському Союзі та Сполучених Штатах Америки. Аналізуються ключові нормативно-правові акти, що визначають засади розвитку, впровадження та використання ШІ, а також забезпечення етичних стандартів і прав людини в цій сфері.

304 — Європейський підхід до регулювання штучного інтелекту базується на розробці комплексної нормативної бази, яка включає пропозицію «Акту про штучний інтелект» (AI Act), «Регламент Європейського парламенту та Ради (ЄС)», ініціативи щодо забезпечення прозорості алгоритмів і захисту персональних даних. Особливу увагу приділено категоризації ризиків використання ШІ та впровадженню механізмів контролю за його застосуванням. Основна мета полягає в забезпеченні безпеки та захисту прав людини, а також у недопущенні дискримінації та порушень приватності.

Зі свого боку, правова система США ґрунтується на децентралізованому підході, який поєднує галузеве регулювання, етичні рекомендації та державні ініціативи щодо розвитку технологій. У США основною ініціативою є «Указ президента США щодо сприяння безпечному та надійному використанню штучного інтелекту», який був підписаний у 2023 році. Цей указ націлений на створення націо-

---

¹ Кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Україна. E-mail: i.makuch-fedorkova@chnu.edu.ua; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2198-8727>.

² Магістрантка спеціальності Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Україна. E-mail: mikitsel.daria@chnu.edu.ua.

нальних стандартів для безпечного і етичного розвитку ШІ, зокрема на підвищення прозорості та безпеки в застосуванні технологій, що використовуються в таких сферах, як охорона здоров'я, фінанси та правоохоронна діяльність. Також в США був представлений «План дій щодо Хартії прав штучного інтелекту», який містить принципи захисту прав людини в контексті використання ШІ. В основному документі акцентується увага на таких правах, як: право на прозорість і контроль за використанням персональних даних, право на безпеку і захист від шкоди, право на недискримінацію та право на приватність. При цьому особлива увага приділяється стимулюванню інновацій та саморегуляції індустрії.

У статті також порівнюються підходи обох систем до врегулювання відповідальності за рішення, прийняті ШІ, захисту прав людини та забезпечення кібербезпеки. Водночас, у США правове регулювання ШІ більше акцентує увагу на сприянні інноваціям і розвитку технологій, з одночасним забезпеченням базових етичних норм і захисту прав громадян. Обидва підходи мають свої переваги та виклики: європейський підхід дає чіткіші та більш жорсткі стандарти, тоді як американський підхід дає більше простору для розвитку та гнучкості в застосуванні технологій.

305

Ключові слова: нормативно-правові акти, штучний інтелект, Сполучені Штати Америки, Європейський Союз, правове регулювання, регламент, етичні стандарти, наслідки використання штучного інтелекту, цифрова трансформація.

Legal Principles of the Artificial Intelligence Development: European and American Experience

This article highlights the legal regulation of artificial intelligence (AI) development in the European Union and the United States of America. It analyzes key regulatory legal acts that define the principles of AI development, implementation, and use, as well as ensuring ethical standards and human rights in this field.

The European approach to AI regulation is based on the development of a comprehensive regulatory framework, including the proposal of the «Artificial Intelligence Act» («AI Act»), initiatives to ensure algorithmic transparency, and the protection of personal data. Particular attention is paid to the categorization of AI usage risks and the implementation of control mechanisms for its application.

On the other hand, the US legal system is based on a decentralized approach that combines sectoral regulation, ethical recommendations, and government initiatives for technology development. A key initiative in the US is the «Executive Order on Promoting Safe and Trustworthy Artificial Intelligence», signed in 2023. This order aims to establish national standards for the safe and ethical development of AI, particularly by enhancing transparency and security in the application of AI technologies in fields such as healthcare, finance, and law enforcement. Additionally, the US introduced the «Blueprint for an AI Bill of Rights», which outlines principles for human rights protection in AI applications. The core document emphasizes rights such as transparency and control over personal data usage, security and protection from harm, non-discrimination, and privacy rights. At the same time, particular attention is given to fostering innovation and industry self-regulation.

The article also compares the approaches of both systems to regulating responsibility for AI-made decisions, protecting human rights, and ensuring cybersecurity. At the same time, AI regulation in the United States places greater emphasis on fostering innovation and technological development while ensuring basic ethical norms and citizen rights protection. Both approaches have their advantages and challenges: the European approach provides clearer and stricter standards, whereas the American approach allows for more flexibility and room for technological advancement.

Keywords: *regulatory legal acts, artificial intelligence, United States of America, European Union, legal regulation, regulation, ethical standards, consequences of artificial intelligence use, digital transformation.*

Постановка наукової проблеми. Штучний інтелект все більше використовується у різних сферах, включаючи технології, медицину, фінанси, транспорт, право, освіту тощо. На сучасному етапі масштабне використання можливостей штучного інтелекту призводить до того, що його застосування створює потребу в адекватному правовому регулюванні задля забезпечення ефективного захисту прав та інтересів користувачів. Штучний інтелект не має кордонів, тому потреба в уніфікованих стандартах та нормах стає все більш актуальною для забезпечення гармонізації правового регулювання на міжнародному рівні, звісно ж з відповідними уточненнями та специфіками для законодавства кожної країни. Реально оцінюючи можливості та небезпеку, яку може привнести в життя суспільства штучний інте-

лект, провідні країни світу вже досить активно почали розробляти законопроекти та регламенти щодо регулювання цього процесу.

Європейський Союз досить активно відпрацьовує правові механізми регулювання штучного інтелекту у своєму законодавстві. Положення передбачають як процес структуризації, так і притягнення до відповідальності за порушення прав людини та вчинення зловмисних дій, що тягнуть за собою загрозливі наслідки. ЄС активно працює над розробкою етичних стандартів та принципів, які регулюватимуть використання штучного інтелекту. Це включає в себе питання прозорості, відповідальності, справедливості та безпеки систем штучного інтелекту.

У свою чергу, Сполучені Штати Америки досить демократично розвивають правове регулювання штучного інтелекту в своєму законодавстві. Особливості законодавства Сполучених Штатів Америки щодо штучного інтелекту проявляється в тому, що немає жорсткого регулювання, але разом з цим, немає і зворотного підходу, коли держава монополізує штучний інтелект, як це відбувається в Китаї. ³⁰⁷ Правильне правове регулювання штучного інтелекту сприяє захисту прав та свобод людини, стимулює інновації, забезпечує безпеку та надійність систем, встановлює етичні стандарти та гарантує збалансований розвиток цієї технології.

Аналіз результатів наукових досліджень. В якості методологічної основи цієї теми було обрано порівняльно-правовий метод дослідження штучного інтелекту в США та ЄС, який дозволив виявити відмінності в підходах до регулювання технологій, а також визначити найефективніші практики та правові моделі. Для цього було опрацьовано законопроекти, прийняті в Європейському Союзі та Сполучених Штатах Америки. Значна увага також приділялась проектам законів, дорожнім картам та концепціям опублікованих на офіційних сайтах.

Метою статті є дослідження правового регулювання та відповідальності за використання можливостей штучного інтелекту в Європейському Союзі, Сполучених Штатах Америки, і як наслідок, розглянути перспективи та проблеми впровадження правового регулювання ШІ в Україні.

Для досягнення поставленої мети було визначено наступні **завдання**: розглянути та проаналізувати перспективи та вже наявні підґрунтя правового регулювання штучного інтелекту в Європейсько-

му Союзу; дослідити шляхи впровадження механізмів регулювання ШІ в Сполучених Штатах Америки та відслідкувати методи відповідальності за використання Artificial intelligence; охарактеризувати перспективи правового регулювання ШІ в Україні та зосередитись на проблемах, які стоять на заваді впровадження ефективного Закону про штучний інтелект.

Виклад результатів дослідження. Правове регулювання ШІ в ЄС та США має суттєві відмінності, що відображають різні підходи до інновацій, етики та безпеки технологій. Європейський Союз вважається одним з лідерів у розробці нормативно-правових актів для регулювання ШІ, орієнтуючись на забезпечення високого рівня захисту прав людини та етики використання нових технологій.

308 — В квітні 2021 року Європейська комісія запропонувала перший проект нормативно-правового документу ЄС щодо ШІ під назвою «Пропозиція Регламенту про штучний інтелект (AI Act)» (Proposal for a Regulation, 2021). Цей регламент створює правову основу для регулювання ШІ, застосовуючи ризик-орієнтований підхід. Системи ШІ класифікуються на основі рівня ризику, який вони можуть нести для суспільства. Наприклад, системи, які використовуються для біометрії, медичної діагностики чи автономного транспорту, відносяться до категорії високого ризику, що вимагає більш суворого контролю та обов'язкових процедур сертифікації. Водночас менш небезпечні застосування ШІ (наприклад, чат-боти чи рекомендовані системи) мають менший рівень регулювання. Варто зазначити, що на початку 2023 року були внесені певні корективи до проєкту «Закону про штучний інтелект» від 21 квітня 2021 року (A milestone for AI regulation, 2023). Було визначено остаточне та єдине визначення терміну штучний інтелект та зазначено модель регулювання штучного інтелекту. Якщо детальніше охарактеризувати небезпечні прояви системи ШІ, рівень чотирирівневої моделі, то він включає в себе заборонені механізми та системи штучного інтелекту. Слід зауважити, що до цієї категорії необхідно також віднести системи машинних технологій, бо вони використовують «підсвідомі методи впливу на свідомість людини» (European Commission proposes, 2021). Також до цього рівня відносяться системи ШІ, які спрямовані на те, щоб використовувати вразливості людей пов'язані з віком, фізичними чи розумовими вадами, які скеровані на те, щоб спотворювати, видозмінювати поведінку людей, викликати фізичні чи психологічні

розлади (European Commission proposes, 2021). До цього рівня також відносять систему розпізнання обличь, яка є найбільш чітко регламентована. Наступним етапом є штучний інтелект високого рівня, що передбачає потенційну шкоду здоров'ю, безпеці та прав людини. Третій рівень регулювання передбачає систему прозорості, що поширюється на системи, що працюють з фізичними особами, що використовують біометричні системи та такі системи що взаємодіють із даними, що були згенеровані технологіями штучного інтелекту, до прикладу глибинні фейки. До останньої категорії відносять безпечні прояви штучного інтелекту та ті, які не підпадають до попередніх категорій (European Commission proposes, 2021).

Законопроект також передбачається ведення досить значних штрафів (European Commission proposes, 2021). Штрафи будуть накладатися відповідно до чотирирівневої моделі, де найвищий штраф буде за найбільш небезпечні порушення положень щодо використання технологій штучного інтелекту. Отож, штраф за порушення, що буде стосуватися високого рівня становитиме 6% світового обороту або 30 мільйонів євро. В свою чергу штраф за порушення будь-якого іншого регламенту законопроекту становитиме 4% світового обороту, тобто 20 мільйонів євро. І що не менш важливо штраф щодо поширення невірної, оманливої, неправдивої інформації становитиме 2% світового обороту, тобто 10 мільйонів євро (European Commission proposes, 2021).

Щодо механізму регулювання ШІ варта уваги думка Венче Карлстад, керівника ініціатив з цифрового суверенітету Tietoevry, яка протягом тривалого часу спостерігає за розвитком правового регулювання ШІ: «Це перша в світі норма ШІ, і кожен, хто розробляє або впроваджує програми ШІ в Європі, повинен буде її дотримуватися» (Wenche Karlstad 2023). Водночас професор Марія Славковік, керівник кафедри інформації та медіа науки Бергенського університету, зауважує, що Закон про ШІ матиме великий вплив. «Незважаючи на те, що багато людей мають заперечення, ми повинні регулювати використання штучного інтелекту. Те, що ми бачимо зараз, є початком нової ери автоматизації» (Wenche Karlstad, 2023).

Отже, слід зауважити, що правове регулювання штучного інтелекту може стати тим важелем, який забезпечить правомірність використання ШІ, закладе необхідні постулати для гарантування безпеки людству та дасть механізми для регулювання та накладання відпо-

відальності на осіб, що використовують можливості штучного інтелекту з намірами, які можуть нести загрозу як фізично для людей, так і з зловмисними намірами впливати на свідомість суспільства.

13 березня 2024 року Європейський парламент ухвалив «Закон про регулювання штучного інтелекту», спрямований на встановлення чітких правил використання ШІ. Документ передбачає розподіл систем ШІ за рівнями ризику, заборону небезпечних технологій і вимоги до прозорості та відповідальності розробників. Закон покликаний забезпечити безпеку, етичність і дотримання прав людини під час впровадження штучного інтелекту в Європі (Artificial intelligence (EU Formally, 2024)). Варто зазначити, що представники бізнесу ЄС глибоко занепокоєні впровадженням Закону про штучний інтелект, бо вважають, що це може нанести шкоду конкурентоспроможності Європейського Союзу та призвести до зменшення інвестицій. У зв'язку з подібними хвилюваннями десятки провідних лідерів відкликали свій голос на підтримку закону щодо правового регулювання штучного інтелекту.

310

— Після ухвалення Європейським парламентом 13 березня 2024 року «Закону про регулювання штучного інтелекту» провідні країни ЄС висловили різні реакції. Франція та Німеччина висловили занепокоєння, що суворі вимоги закону можуть негативно вплинути на європейські стартапи та інновації, пропонуючи розглянути варіанти саморегулювання. Водночас понад 150 великих корпорацій, включно з Siemens, Airbus та Danone, підписали відкритий лист із закликом переглянути регуляторні плани, стверджуючи, що вони можуть підірвати технологічний потенціал Європи. Незважаючи на це, європейські інституції наголошують на важливості встановлення глобальних стандартів у сфері штучного інтелекту, підкреслюючи лідерську роль ЄС у цьому питанні. (Представники країн ЄС, 2024). Окрім цього, ЄС зосереджується на етичних аспектах, зокрема на забезпеченні прозорості алгоритмів, які повинні бути зрозумілими для користувачів, і на обов'язковому захисті прав людини, зокрема від дискримінації та порушення приватності.

На відміну від ЄС, в США відсутній єдиний федеральний закон, що охоплює всі аспекти ШІ. Регулювання цієї технології в США розподілене між різними агентствами та ініціативами. Однією з головних ініціатив є Національний закон про штучний інтелект, який був прийнятий у 2020 році (National Artificial Intelligence Initiative

Act, 2020). Цей закон спрямований на просування розвитку ШІ через дослідження, освіту та національне співробітництво. Основна увага в США приділяється підтримці інновацій і розвитку нових технологій, що створює сприятливі умови для бізнесу та стартапів. Водночас не існує єдиного регулювання в питаннях етики чи безпеки ШІ, і більшість рішень щодо застосування цієї технології приймаються на рівні окремих компаній або державних агентств. Наприклад, Федеральна комісія з торгівлі США (FTC) та інші органи можуть здійснювати нагляд за певними аспектами використання ШІ, такими як захист персональних даних або безпека алгоритмів. Проте в США, на відміну від ЄС, немає централізованої правової рамки для повного контролю за ШІ.

Важливо, що правове регулювання та відповідальність за зловмисне використання штучного інтелекту почали активно розглядатися лише нещодавно. Наприклад, Федеральний закон про захист комп'ютерних систем і інформації (Computer Fraud and Abuse Act) визначає кримінальну відповідальність за незаконний доступ до комп'ютерних систем (Legalweek, 2024). Такі дії можуть призвести до штрафу, а також до винесення вироку позбавлення волі.

Оскільки закони в кожному штаті США можуть дещо відрізнятися, то й відповідальність за використання ШІ може бути дещо різною, відповідно до штату США. Відтак деякі штати приймають власні закони щодо кібербезпеки та зловмисного використання технологій, включаючи штучний інтелект. Наприклад, деякі штати можуть мати специфічні закони про кіберзлочинність або порушення приватності, які включають у себе поняття штучного інтелекту.

У 2023 році адміністрація президента Байдена прийняла важливий указ – «Executive Order on Promoting Safe and Secure Artificial Intelligence» (Новий указ Президента Байдена, 2023), який спрямований на створення національних стандартів для розвитку та застосування штучного інтелекту (ШІ) в США. Цей указ став кроком до формування політики, яка дозволяє регулювати ШІ з акцентом на безпеку, етику та захист прав людини. Основні положення указу включають кілька ключових аспектів. По-перше, він зобов'язує федеральні агентства створити та впровадити правила для забезпечення безпеки технологій ШІ, запобігання зловживанню та шахрайству, а також гарантування прозорості в їх застосуванні. По-друге, указ підкреслює важливість врахування етичних принципів у розробці ШІ,

зокрема, забезпечення захисту прав людини та уникнення дискримінації через алгоритми, які можуть призводити до негативних соціальних наслідків. Окрім того, вказується на необхідність співпраці між державними та приватними структурами для розробки безпечних та етичних рішень, а також удосконалення стандартів безпеки. Крім того, указ створює основу для стратегічних ініціатив, спрямованих на розвиток досліджень та інновацій у сфері ШІ з метою забезпечення глобальної конкурентоспроможності США (Новий указ Президента Байдена, 2023).

Таким чином, указ 2023 року має на меті забезпечити безпечно і етично впровадження технологій ШІ в США, зберігаючи при цьому можливість для інновацій і розвитку цієї важливої галузі.

312

У 2023 році Білий дім опублікував «План дій щодо Хартії прав штучного інтелекту» («Blueprint for an AI Bill of Rights»), який став важливою ініціативою уряду США для визначення принципів етичного використання штучного інтелекту та захисту прав громадян в умовах розвитку цієї технології. Цей документ визначає набір основних прав, які мають захищати людини від можливих негативних наслідків використання ШІ, і має на меті створення нормативно-правових стандартів для забезпечення безпеки, прозорості та недискримінації в системах, що використовують ШІ. Основні положення цього документу включають: право на прозорість і контроль – особи повинні мати доступ до інформації щодо того, як і для чого використовуються їхні дані в системах ШІ, а також можливість контролювати цей процес. Це включає можливість оскаржувати рішення, прийняті алгоритмами. Право на безпеку і захист від шкоди – системи ШІ повинні бути надійними і безпечними, не завдаючи шкоди користувачам, і повинні дотримуватися стандартів безпеки, щоб уникнути фізичної, економічної чи психологічної шкоди. Право на недискримінацію – системи ШІ не повинні дискримінувати осіб за будь-якими ознаками (расовими, гендерними, соціальними тощо) і повинні бути справедливими та рівними для всіх користувачів. Право на приватність – особи повинні мати право на захист своєї приватності та контроль за використанням своїх персональних даних у системах ШІ (Krantz T., Jonker A., 2024). Цей план є важливим кроком до встановлення основних правових стандартів у сфері ШІ в США, орієнтованих на захист прав людини в умовах технологічних змін.

Разом з тим, варто констатувати, що в ЄС на відміну від США, спостерігається жорстке регулювання ШІ з акцентом на етичні та соціальні наслідки використання технологій, тоді як США більше фокусуються на підтримці інноваційного розвитку, часто вдаючись до м'яких методів регулювання та сприяння саморегулюванню у бізнесі. У ЄС зокрема приділяють велику увагу забезпеченню прозорості алгоритмів та можливості для громадян оскаржувати рішення, прийняті за допомогою ШІ, що є частиною ширшої стратегії забезпечення прав людини. У США, хоча також існують окремі ініціативи щодо етики ШІ, більшість із них мають добровільний характер і не обов'язкові до виконання для приватних компаній.

Аналізуючи досвід України з ретроспективної точки зору, слід звернути увагу не те, що перші кроки щодо регулювання ШІ почалися ще у 2020 році зі створення правового регулювання в галузі штучного інтелекту у вигляді «Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні» (Про схвалення Концепції, 2021). В цьому документі вперше на законодавчому рівні надавалась інформація про визначення, мету, принципи та завдання розвитку технологій штучного інтелекту в Україні (Штучний інтелект, 2023).

313

Варто зазначити, що Закон Європейського Союзу про штучний інтелект виступає підґрунтям для формування законодавства про штучний інтелект для інших країн. Слід зазначити, що в Україні по аналогії з Сполученими Штатами Америки Міністерством цифрової трансформації запустило амбіційний план, який зосереджений на створенні бази, яка буде регулювати можливості використання штучного інтелекту на національному рівні. Дорожня карта плану спрямована на підготовку українських компаній до майбутніх законодавчих вимог, орієнтованих на Європейський Союз, навчання громадян самозахисту від ризиків, пов'язаних з ШІ, та забезпечення конкурентоспроможності на міжнародних ринках (Ігор Смірнов, 2023). Ініціатива Міністерства цифрової трансформації України орієнтована на захист прав громадян України та інтеграції з ЄС. Особлива увага приділяється ролі ШІ у військовій сфері для підвищення обороноздатності країни (Ігор Смірнов, 2023). У змісті дорожньої карти, оприлюдненої Міністерством цифрових трансформацій України щодо регулювання штучного інтелекту, увага приділяється створенню безпечного середовища, у якому штучний інтелект можна буде використовувати у подоланні кризових ситуацій та загрозливих

тенденцій (Регулювання штучного інтелекту, 2023). Також досить важливою і доцільною, особливо в період російсько-української війни та постійної загрози як фізичного нападу та й інформаційних атак з боку Росії, є згадка про використання ШІ у військових цілях.

Отже, слід зазначити, що дорожня карта щодо штучного інтелекту може стати потужним інструментом для сприяння розвитку України у цифрову епоху, підвищення її конкурентоспроможності та забезпечення сталого соціально-економічного розвитку. Саме дорожня карта, розроблена Міністерством Цифрової Трансформації може визначити конкретні заходи та стратегії для розвитку сектору штучного інтелекту в Україні. Це передбачає створення сприятливої екосистеми для стартапів, підтримку дослідницьких проектів та залучення інвестицій. Також дорожня карта та розвиток правильного регулювання ШІ в перспективі вплине на українську економіку, посилить її конкурентоспроможність на міжнародному ринку. Інновації в цій галузі можуть залучати іноземні інвестиції та створювати нові робочі місця. Важливим покращенням, яке може забезпечити коректне правове регулювання штучного інтелекту є підвищення якості та ефективності громадських послуг у різних галузях, таких як охорона здоров'я, освіта, транспорт, та інші. Наприклад, автоматизація процесів може зменшити бюрократію та зробити послуги більш доступними для громадян.

Висновки. Правове регулювання штучного інтелекту (ШІ) в США та ЄС демонструє різні підходи до забезпечення безпеки, етики та прав людини в умовах швидкого розвитку цієї технології. В Європейському Союзі регулювання ШІ орієнтоване на створення строгих, чітко визначених норм та стандартів, які захищають права громадян і забезпечують етичне використання технології. Регламент Європейського парламенту та Ради (ЄС), що наразі перебуває на етапі розробки, має на меті створити рамки для безпечного використання ШІ, визначаючи різні категорії ризиків (від низького до високого) і накладаючи відповідні вимоги для кожної з них. Європейський підхід акцентує увагу на захисті приватності, недискримінації, прозорості та правосудді, зокрема щодо алгоритмічних рішень.

В США, на відміну від ЄС, підхід до регулювання ШІ більш ліберальний та спрямований на підтримку інновацій і технологічного розвитку. Адміністрація Байдена прийняла кілька ініціатив, вклю-

чаючи «Указ президента США щодо сприяння безпечному та надійному використанню штучного інтелекту» («Executive Order on Promoting Safe and Secure Artificial Intelligence») та «План дій щодо Хартії прав штучного інтелекту» («Blueprint for an AI Bill of Rights»), але загальний фокус залишається на стимулюванні розвитку ШІ, а не на строгому регулюванні. США більше орієнтовані на етичні стандарти і забезпечення безпеки через співпрацю між державним і приватним сектором.

Таким чином, основною відмінністю європейського та американського підходів є рівень жорсткості регулювання. ЄС прагне створити більш суворі та всеосяжні закони, які чітко визначають права громадян у контексті ШІ, в той час як США ставлять акцент на інновації та розвиток, залишаючи більше простору для гнучкості та саморегулювання в рамках приватного сектору. Обидва підходи мають свої переваги та виклики. Європейський підхід може забезпечити більш комплексний захист прав людини, проте він може обмежити швидкість розвитку технологій. Водночас американська модель може сприяти інноваціям, але потребує більшої уваги до етичних аспектів і безпеки в застосуванні ШІ. Тому важливо, щоб обидва регіони працювали над гармонізацією правил для забезпечення розвитку технології без шкоди для прав людини та безпеки.

Україна також зацікавлена у ефективному законі про штучний інтелект і що важливо є можливість використовувати найкращі практики та досвід розвинених країн, таких як Європейський Союз та Сполучені Штати Америки, у розробці свого законодавства щодо штучного інтелекту. Наприклад, модель США щодо ШІ може послужити основою для створення ефективних механізмів захисту особистих даних в контексті штучного інтелекту в Україні. Важливо зазначити, що Україна має потенціал стати інноваційним лідером у сфері штучного інтелекту в регіоні. Розвиток високотехнологічних стартапів та ініціатив у сфері штучного інтелекту, таких як розробка алгоритмів машинного навчання або систем автоматизації, може стати стимулом для розвитку відповідного правового середовища. Однак слід враховувати потреби та особливості українського суспільства та економіки при розробці законодавства про штучний інтелект. Наприклад, врахування впливу на ринок праці та рівень доступності технологій для різних верств населення. Отже, слід за-

значити, що правове регулювання штучного інтелекту у провідних країнах світу демонструє глибоке розуміння важливості забезпечення захисту прав громадян, сприяння інноваціям та розвитку етичних стандартів у використанні цієї технології.

Джерела та література:

1. Баловсяк Н. Біль про права для штучного інтелекту повинен впорядкувати застосування AI URL: <https://netfreedom.org.ua/article/bil-pro-prava-dlya-shtuchnogo-intelektu-povinen-vporyadkuvati-zastosuvannya-ai> (дата звернення 13.04.2024)

2. В США розробили Білль про права штучного інтелекту для захисту людей. URL: <https://pingvin.pro/gadgets/news-gadgets/v-ssha-rozrobyly-bill-pro-prava-shtuchnogo-intelektu-dlya-zahystu-lyudej.html> (дата звернення 20.07.2024)

3. Новий указ Президента Байдена про штучний інтелект: більше обмежень чи стимулювання розвитку URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3787099-novij-ukaz-prezidenta-bajdena-pro-stucnij-intelekt-bilse-obmezen-ci-stimuluvanna-rozvitku.html> (дата звернення 11.04.2024)

4. Представники країн ЄС одноголосно схвалили законопроект про ШІ URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-zakonoprojekt-pro-shi-yes-skhvalennya/32803333.html> (дата звернення 29.03.2024)

5. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення 5.04.2024 р.)

6. Регулювання штучного інтелекту в Україні: Мінцифри презентувало дорожню карту. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rehulivannia-shtuchnogo-intelektu-v-ukraini-mintsyfyry-prezentuvalodorozhniu-kartu> (дата звернення 12.04.2024)

7. Смірнов І. Правове регулювання штучного інтелекту: міжнародний досвід та українські перспективи URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/223351_pravove-regulyuvannya-shtuchnogo-intelektu-mzhnarodniy-dosvd-ta-ukransk-perspektivi (дата звернення 10.04.2024)

8. Штучний інтелект: проблеми та перспективи правового регулювання в Україні та ЄС. URL: <https://pravo.ua/shtuchnyi-intelekt-problemy-ta-perspektivy-pravovoho-rehulivannia-v-ukraini-ta-ies/> (дата звернення 13.04.2024)

9. A milestone for AI regulation: European Parliament approves new legal framework for artificial intelligence URL: <https://www2.deloitte.com/dl/en/pages/legal/articles/ki-verordnung-eu.html> (accessed: 03.04.2024)

10. EU Formally Adopts World's First AI Law URL: <https://datamatters.sidley.com/2024/03/21/eu-formally-adopts-worlds-first-ai-law/> (accessed: 10.04.2024)

11. European Commission proposes new regulatory framework for artificial intelligence URL: <https://www.osborneclarke.com/insights/european-commission-proposes-new-regulatory-framework-artificial-intelligence> (accessed: 13.04.2024)

12. Krantz T., Jonker A. What is the AI Bill of Rights? // IBM. 27 September 2024. URL: <https://www.ibm.com/think/topics/ai-bill-of-rights> (accessed: 11.03.2024)

13. Legalweek 2024: поточне регулювання штучного інтелекту в США означає прийняття стратегічного – і комунікативного – підходу URL: https://www-thomsonreuters-com.translate.goog/en-us/posts/legal/legalweek-2024-ai-regulation/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc (accessed: 15.04.2024)

317

14. National Artificial Intelligence Initiative Act of 2020. URL: <https://www.aip.org/sites/default/files/aipcorp/images/fyi/pdf/national-ai-initiative-act-final.pdf> (accessed: 11.03.2024)

15. Proposal for a Regulation laying down harmonised rules on artificial intelligence URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/proposal-regulation-laying-down-harmonised-rules-artificial-intelligence> (дата перегляду 13.04.2024)

16. The EU path towards regulation on artificial intelligence URL: <https://www.brookings.edu/articles/the-eu-path-towards-regulation-on-artificial-intelligence/> (accessed: 02.04.2024)

17. Wenche Karlstad. Everyone is asking the same question: How should AI be regulated? URL: <https://www.tietoenvry.com/en/blog/2023/08/eu-data-act-how-should-ai-be-regulated/> (accessed: 11.03.2024)

References:

1. Balovsiak N. Bil pro prava dlia shtuchnoho intelektu povynen vporiadkuvaty zastosuvannia AI. URL: <https://netfreedom.org.ua/article/bil-pro-prava-dlya-shtuchnogo-intelektu-povinen-vporyadkuvati-zastosuvannya-ai> (data zvernennia 13.04.2024).

2. Novyi ukaz Prezydenta Baidena pro shtuchnyi intelekt: bilshе obmezhen chy stymuliuвання rozvytku URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3787099-novij-ukaz-prezidenta-bajdena-pro-stucnij-intelekt-bilse-obmezen-ci-stimuluvanna-rozvitku.html> (data zvernennia 11.04.2024).

3. Predstavnyky krain YeS odnoholosno skhvalyly zakonoproiekt pro ShI. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-zakonoproyekt-pro-shi-yes-skhvalennya/32803333.html> (data zvernennia 29.03.2024).

4. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (data zvernennia 5.04.2024).

5. Rehuliuвання shtuchnoho intelektu v Ukraini: Mintsyfry prezentuvalo dorozhniu kartu. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rehuliuвання-shtuchnoho-intelektu-v-ukraini-mintsyfry-prezentuvalo-dorozhniu-kartu> (data zvernennia 5.04.2024)

318 6. Shtuchnyi intelekt: problemy ta perspektyvy pravovoho rehuliuвання v Ukraini ta YeS. (data zvernennia 13.04.2024).

— 7. Smirnov I. Pravove rehuliuвання shtuchnoho intelektu: mizhnarodnyi dosvid ta ukrainski perspektyvy. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/223351_pravove-regulyuvannya-shtuchnogo-intelektu-mzhnarodniy-dosvd-ta-ukransk-perspektivi (data zvernennia 10.04.2024).

8. V SShA rozrobyly Bill pro prava shtuchnoho intelektu dlia zakhystu liudei. URL: <https://pingvin.pro/gadgets/news-gadgets/v-ssha-rozrobyly-bill-pro-prava-shtuchnogo-intelektu-dlya-zahystu-lyudej.html> (data zvernennia 20.07.2024).

9. A milestone for AI regulation: European Parliament approves new legal framework for artificial intelligence URL: <https://www2.deloitte.com/dl/en/pages/legal/articles/ki-verordnung-eu.html> (accessed: 03.04.2024).

10. EU Formally Adopts World's First AI Law URL: <https://datamatters.sidley.com/2024/03/21/eu-formally-adopts-worlds-first-ai-law/> (accessed: 10.04.2024).

11. European Commission proposes new regulatory framework for artificial intelligence URL: <https://www.osborneclarke.com/insights/european-commission-proposes-new-regulatory-framework-artificial-intelligence> (accessed: 13.04.2024).

12. Krantz T., Jonker A. What is the AI Bill of Rights? // IBM. 27 September 2024. URL:<https://www.ibm.com/think/topics/ai-bill-of-rights> (accessed: 11.03.2024).

13. Legalweek 2024: potochne rehuliuвання shtuchnoho intelektu v SSHa oznachaie pryiniattia stratehichnoho – i komunikatyvnoho – pidkhodu. URL: https://www-thomsonreuters-com.translate.goog/en-us/posts/legal/legalweek-2024-ai-regulation/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc (accessed: 15.04.2024)

14. National Artificial Intelligence Initiative Act of 2020. URL: <https://www.aip.org/sites/default/files/aipcorp/images/fyi/pdf/national-ai-initiative-act-final.pdf> (accessed: 11.03.2024).

15. Proposal for a Regulation laying down harmonised rules on artificial intelligence URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/proposal-regulation-laying-down-harmonised-rules-artificial-intelligence> (дата перегляду 13.04.2024).

16. The EU path towards regulation on artificial intelligence URL: <https://www.brookings.edu/articles/the-eu-path-towards-regulation-on-artificial-intelligence/> (accessed: 02.04.2024).

319

17. Wenche Karlstad. Everyone is asking the same question: How should AI be regulated? URL: <https://www.tietoevry.com/en/blog/2023/08/eu-data-act-how-should-ai-be-regulated/> (accessed: 11.03.2024).